Eija Hagelberg/BSAG
22.10.2021

BSAG:n lisäselvitys lausuntoon Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostolle

Aika: 22.10.2021 klo 08.00
Asia: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022
Teema: Mitä toimia on TAE:n pääluokassa 30, jotka edistävät Saaristomeren poistamista HELCOMin ns. hotspot-listalta (hallituksen tavoite 2027) ja mitä toimia sieltä mahdollisesti puuttuu ja mikä niiden kustannus on?

Tämä dokumentti on BSAG:n lausunnon lisäselvitys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan liittyvistä mahdollisuuksista sekä ravinteiden kierrätyksen kärkihankkeesta.

MMM:n toimialalla voidaan vaikuttaa Saaristomeren tilan parantamiseen ja Saaristomeren poistamiseen HELCOMin hotspot-listalta.

1. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta (2014-2020 + jatkoaika):

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmalla on edelleen mahdollisuuksia vähentää Saaristomereen laskevaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta, mikäli ympäristökorvausohjeman ja investointitukien toimenpiteet kohdennetaan oikein nykyisen ohjelmakauden viimeisenä vuotena.

Tehokkaita Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa olevia maatalouden ravinnekuormitusta vähentäviä toimenpiteitä ovat **ympäristökorvausohjelman** talviaikainen aito kasvipeitteisyys, kerääjäkasvien käyttö, lannan ravinteiden tasaisempaan jakautumiseen tähtäävät toimet, viherlannoitusnurmet ja suojavyöhykkeet. **Investointitukien** puolella tehokkaita ovat ravinteiden käyttöä tehostavat ja vesitaloutta sekä maan kasvukuntoa parantavat investoinnit. Myös täsmäviljelyn toimenpiteet auttavat vähentämään ravinnekuormitusta. On tärkeää huolehtia, että toimenpiteet kohdennetaan oikein, ja että ne ovat tukitasoltaan houkuttelevia viljelijöille.

Rahoituksen riittävyys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta Saaristomeren alueen vesiensuojelutoimenpiteisiin on varmistettava vuodelle 2022. Edellä mainitut ympäristökorvausohjelman toimenpiteet ja tuotannolliset investoinnit on ehdottomasti oltava täysimääräisesti Saaristomeren valuma-alueella viljelijöiden haettavissa vuonna 2022.

2. Maatilojen investointiavustukset

Vuodelle 2022 on budjetoitu maatilojen investointiavustuksia 122 milj. euroa. On tärkeää huolehtia, että investointiavustukset käytetään ympäristön tilaa parantavasti tai säilyttävästi, ei ainakaan sitä heikentävästi, ja että Saaristomeren valuma-alueella investoinneilla on enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vaikutuksia Saaristomeren veden laatuun.

Maatalouden investoinneissa tulisi varmistaa **ympäristön tilaa parantavien tuotannollisten investointitukien saatavuus**. Ympäristön tilaa parantaviin investointeihin kuuluvat mm. tilakohtaiset lannan prosessointilaitehankinnat. **Saaristomeren valuma-alueella investointitukia tulisi suunnata erityisesti lannan prosessointiin sekä erilaisiin kotieläin- ja kasvinviljelytilojen välistä yhteistyötä edistäviin hankkeisiin sekä maan kasvukuntoa ja vesitaloutta parantaviin toimenpiteisiin.** Maan kasvukuntoa parantavat investoinnit hyödyttävät sekä viljelijää että ympäristöä, joten myös niitä voidaan pitää ympäristön tilaa parantavina tuotannollisina investointeina.

Myös rakennusinvestoinneissa vesiensuojelu tulisi huomioida investoinnin osana.

Biokaasulaitoksien kautta lannan ravinteet voidaan prosessoida käyttökelpoisiin muotoihin. Biokaasuinvestoinneissa tulee varmistaa ravinteiden talteenotto, kierrätys ja tarkoituksenmukainen käyttö sekä tilakohtaisesti että järjestelmätasolla. Mädätys sinänsä ei ole keino päästä eroon ylijäämäravinteista.

3. Alueellinen ja paikallinen maaseudun kehittäminen

Kehittämishankkeet, koulutus ja tiedonvälitys: **fokus Saaristomeren valuma-alueelle ja siellä vesiensuojelua edistäviin toimiin**. Kotieläintilojen ja kasvinviljelytilojen väliseen lantayhteistyöhön tarvitaan välittömästi lisää resursseja. Maan kasvukunnon ja vesitalouden parantamiseen keskittyvää koulutusta tulisi järjestää nopeasti lisää erityisesti Saaristomeren valuma-alueella.

4. Maaseudun kehittämisohjelma: Neuvonta

Viljelijöille suunnattavassa maksuttomassa Maaseutuohjelman **neuvonnassa** (Neuvo 2020-ohjelma) **tulisi korostaa lannan ravinteiden kierrätystä ja tasaista levitystä sekä maan kasvukunnon ja vesitalouden parantamiseen keskittyviä toimenpiteitä**. Näitä neuvontateemoja tulisi vuoden 2022 aikana entistä painokkaammin **markkinoida ja korostaa Saaristomeren valuma-alueen viljelijöille**. Erityisesti kotieläintilojen ja kasvinviljelytilojen välisen lantayhteistyön kehittämiseen tulisi suunnata nopeasti lisäresursseja. Viime aikojen vaikeista sääoloista johtuneet sadon alenemat sekä energian ja lannoitteiden hintojen nousu ovat ajaneet viljelijät etsimään keinoja vähentää riippuvuutta tuontienergiasta- ja lannoitteista. Siksi

juuri nyt tulisi resurssoida osaavaan ja kokonaisvaltaiseen vesitalouteen, maaperän kasvukuntoon ja viljelykiertojen monipuolistamiseen keskittyvään neuvontaan.

5. Ravinteiden kierrätyksen kärkihanke

Ravinteiden kierrätyksen kärkihanke (2 100 000 euroa) tulisi kohdentaa Saaristomeren valuma-alueelle.

Lisätiedot:

Projektijohtaja Eija Hagelberg, Baltic Sea Action Group
eija.hagelberg@bsag.fi
0500 609 526
www.bsag.fi
www.carbonaction.fi